

Bryssel den 26 februari 2015
(OR. en)

6603/15

**Interinstitutionellt ärende:
2013/0409 (COD)**

**DROIPEN 20
COPEN 62
CODEC 257**

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Rådet
Föreg. dok. nr:	6327/15 DROIPEN 18 COPEN 56 CODEC 211
Komm. dok. nr:	17635/13 DROIPEN 160 COPEN 237 CODEC 2931
Ärende:	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och om rättshjälp inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder = Allmän riktlinje

1. Den 27 november 2013 lade kommissionen fram ett förslag till direktiv om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och om rättshjälp inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.¹
2. Förslaget avser åtgärd C i färdplanen för att stärka misstänkta eller åtalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden.² Det är nära kopplat till direktiv 2013/48/EU om rätt till tillgång till försvarare.

¹ 17635/13 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3.

² EUT C 295, 4.12.2009, s. 1.

3. Arbetsgruppen för materiell straffrätt har behandlat förslaget vid regelbundna möten varje månad sedan juli 2014. Samordningskommittén på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete höll en riktlinjedebatt om utkastet till direktiv den 2 juli 2014. Den 23 oktober 2014 tog den upp frågan om kostnader kopplade till att bevilja rättshjälp i den utfärdande medlemsstaten för att verkställa en europeisk arresteringsorder i den verkställande medlemsstaten.
4. Rådet noterade förhandlingsläget i ärendet den 4 december 2014 och gav instruktioner om att arbetet på teknisk nivå skulle fortskrida. Den 25 februari enades Coreper om att överlämna ärendet till rådet.
5. Rådet uppmanas att anta en allmän riktlinje om texten, i enlighet med bilagan ³, som kommer att utgöra grunden för kommande förhandlingar med Europaparlamentet i det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

³ Ändringar i förhållande till kommissionens förslag markeras med **fetstil**.

Förslag ⁴ ⁵ till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och om rättshjälp inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 82.2 b,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

⁴ IE och UK beslutade att inte utnyttja möjligheten att välja att delta i antagandet av förslaget till direktiv i enlighet med artikel 3 i protokoll nr 21 till fördragen. DK deltar inte i enlighet med artikel 1 i protokoll nr 22 till fördragen.

⁵ NL har en reservation för parlamentsbehandling.

av följande skäl:

(1) [flyttat till skäl 4a]

- (1a) I artikel 47 tredje stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*), artikel 6.3 c i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*) och artikel 14.3 d i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (nedan kallad *ICCPR-konventionen*) garanteras rätten till rättshjälp vid straffrättsliga förfaranden i enlighet med de villkor som nämns i dessa bestämmelser.**
- (1b) Unionen har satt sig som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999, särskilt punkt 33, bör principen om ömsesidigt erkännande av domar och andra rättsliga avgöranden utgöra grunden för det rättsliga samarbetet inom unionen på det civilrättsliga och det straffrättsliga området, eftersom ett stärkt ömsesidigt erkännande samt en nödvändig tillnärmning av lagstiftningen skulle underlätta samarbetet mellan behöriga myndigheter och det rättsliga skyddet av enskildas rättigheter.**
- (1c) Enligt artikel 82.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska det straffrättsliga samarbetet inom unionen bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden.**
- (1d) Genomförandet av principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden i straffrättsliga förfaranden förutsätter att medlemsstaterna har förtroende för varandras straffrättsliga system. Omfattningen av ömsesidigt erkännande är i hög grad beroende av en rad faktorer, som inbegriper mekanismer till skydd för misstänkta eller tilltalades rättigheter och gemensamma miniminormer för att underlätta tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande.**

- (1e) Trots att medlemsstaterna är parter i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*) och den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter har erfarenheten visat att detta i sig inte alltid räcker för att skapa tillräckligt förtroende för andra staters straffrättsliga system.
- (2) [flyttat till skäl 4b]
- (2a) Den 30 november 2009 antog rådet en resolution om en färdplan för att stärka misstänkta eller tilltalades processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden (nedan kallad *färdplanen*).⁶ I färdplanen, som ska genomföras stegvis, uppmanas det till antagande av åtgärder avseende rätten till översättning och tolkning (åtgärd A), rätten till information om rättigheter och om anklagelsen (åtgärd B), rätten till juridisk rådgivning och rättshjälp (åtgärd C), rätten till kommunikation med släktingar, arbetsgivare och konsulära myndigheter (åtgärd D) och särskilda skyddsåtgärder för utsatta misstänkta eller tilltalade (åtgärd E).
- (3) (...) Den 11 december 2009 välkomnade Europeiska rådet färdplanen och införlivade den i Stockholmsprogrammet – Ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd (punkt 2.4).⁷ Europeiska rådet uppmanade kommissionen att lägga fram de förslag som anges i färdplanen för att snabbt kunna genomföra planen på däri fastställda villkor, att undersöka ytterligare inslag i de processuella minimirättigheterna för misstänkta och tilltalade personer och bedöma om andra frågor, till exempel frågan om oskuldspresumtion, behöver diskuteras för att samarbetet ska kunna förbättras på detta område.

⁶ EUT C 295, 4.12.2009, s. 1.

⁷ EUT C 115, 4.5.2010, s. 1.

- (4) Tre åtgärder om processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden har hittills antagits, nämligen Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU **av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden**⁸, Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU **av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden**⁹ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU **av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet**.¹⁰
- (4a) Detta direktiv avser den andra delen av åtgärd C i färdplanen, som gäller "rättshjälp". Syftet med detta direktiv är att garantera en effektiv rätt till tillgång till försvarare **enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU** genom att frihetsberövade personer redan i ett tidigt skede av straffrättsliga förfaranden och personer som eftersöks inom ramen för överlämnandeförfaranden inom ramen för rådets rambeslut 2002/584/RIF (förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder) **som så önskar och som har gripits i den verkställande medlemsstaten ges tillgång till** biträde av en försvarare som finansieras av medlemsstaterna.
- (4b) Genom att fastställa minimiregler om skyddet för misstänkta eller tilltalades processuella rättigheter bör detta direktiv medverka till att stärka medlemsstaternas förtroende för andra medlemsstaters straffrättsliga system, och kan därigenom bidra till att förbättra det ömsesidiga erkännandet av straffrättsliga avgöranden.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden (EUT L 142, 1.6.2012, s. 1).

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet (EUT L 294, 6.11.2013, s. 1).

- (5) [flyttat till skäl 7b]
- (6) (...)
- (7) Ett av de grundläggande dragen i en rättvis rättegång, i enlighet med vad som har fastställts av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen), är att var och en som blivit anklagad för ett brott ska ha rätt till ett effektivt försvar av en advokat, om så behövs genom formellt förordnande. Rättvisa straffrättsliga förfaranden förutsätter att en misstänkt ges tillgång till rättsligt biträde från och med den tidpunkt då han eller hon frihetsberövas.
- (7a) Rättshjälp ska förstås som av staten garanterat bistånd som tillhandahålls av personer som enligt nationell lagstiftning är kvalificerade och berättigade att verka som försvarare enligt beskrivningen i direktiv 2013/48/EU.**
- (7b)** Rättshjälp bör täcka försvarskostnader (...) för misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden samt för personer som eftersöks inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.
- (8) (...)
- (9) För att frihetsberövade misstänkta eller tilltalade personer på ett effektivt sätt ska kunna utöva sin rätt till tillgång till försvarare i ett tidigt skede av förfarandena, bör de ha tillgång till en försvarare redan innan handläggningen av deras ansökan om **ordinarie** rättshjälp och bedömningen av om kriterierna för **ordinarie** rättshjälp är uppfyllda har slutförts. Medlemsstaterna bör därför se till att det finns tillgång till effektiv provisorisk rättshjälp utan oskäligt dröjsmål **när en person är frihetsberövad och senast** innan några förhör äger rum. Denna tillgång bör gälla (...) **fram till dess att den berörda personen släpps fri eller** den behöriga myndigheten har fattat **ett slutligt** beslut om **ordinarie** rättshjälp och om (...) ansökan om **ordinarie** rättshjälp beviljas, fram till dess att den behöriga myndighetens förordnande av en försvarare börjar gälla **eller, om rättshjälpsansökan avslås (...) fram till dess att beslutet har vunnit laga kraft. Ett beslut om ordinarie rättshjälp bör anses ha vunnit laga kraft när alla rättigheter att överklaga eller ändra beslutet har uttömts.**

- (9a) När det gäller vissa mindre förseelser, exempelvis trafikförseelser, överträdelse av allmänna kommunala föreskrifter eller brott mot allmän ordning skulle det inte vara rimligt att kräva att de behöriga myndigheterna också bör säkerställa rätten till provisorisk rättshjälp. Om enligt den nationella lagstiftningen en annan myndighet än en domstol med behörighet i brottmål har behörighet att utdöma påföljder för mindre överträdelse, förutsatt att en sådan påföljd kan överklagas eller hänskjutas till en domstol med behörighet i brottmål, eller om frihetsberövande inte får utdömas som påföljd för sådana mindre förseelser, bör därför den rätt till provisorisk rättshjälp som fastställs i detta direktiv inte gälla.
- (9b) Hänvisningen i detta direktiv till frihetsberövade misstänkta eller tilltalade bör förstås som en hänvisning till varje situation där misstänkta eller tilltalade personer under de straffrättsliga förfarandena frihetsberövas i den mening som avses i artikel 5.1 c i Europakonventionen så som den tolkas i Europadomstolens rättspraxis.
- (9c) Vissa situationer kan leda till att den berörda personen frihetsberövas på kort sikt. I dessa situationer kan det kanske inte förväntas eller krävas att personen aktivt ska utöva sin rätt till försvar, t.ex. i samband med förhör som endast syftar till att identifiera den berörda personen eller kontrollera vapeninnehav eller andra liknande säkerhetsfrågor. Sådana situationer bör inte betraktas som frihetsberövande i enlighet med detta direktiv.
- (9d) En laglig arrestering eller ett lagligt frihetsberövande av en misstänkt eller tilltalad person för att denne underlåtit att uppfylla en domstols lagligen meddelade föreläggande eller i syfte att säkerställa ett fullgörande av någon i lag föreskriven skyldighet, i den mening som avses i artikel 5.1 b i Europakonventionen, bör inte omfattas av detta direktiv. Om till exempel en person i händelse av ett lagligen meddelat föreläggande att inställa sig inför en behörig brottsbekämpande eller rättslig myndighet underlåter att göra detta och hämtas med tvång bör detta direktiv inte tillämpas. När personen har ställts inför den behöriga myndigheten och kriterierna för att tillämpa direktivet är uppfyllda bör den berörda personen vara berättigad till alla de rättigheter som föreskrivs i detta direktiv.

- (10) Medlemsstaterna bör se till att provisorisk rättshjälp tillhandahålls i den utsträckning som behövs och inte begränsas på ett sätt som hindrar den misstänkte eller tilltalade från att på ett effektivt sätt utöva rätten att få tillgång till en försvarare i enlighet med artikel 3.3 i direktiv 2013/48/EU. **När det gäller utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder föreskrivs det i denna artikel att misstänkta eller tilltalade åtminstone ska ha rätt att ha sin försvarare närvarande vid tre typer av sådana åtgärder, nämligen vittneskonfrontationer, konfrontationer och rekonstruktioner, om dessa åtgärder föreskrivs enligt nationell rätt och om de misstänkta eller tilltalades närvaro vid den berörda åtgärden är obligatorisk eller tillåten. Dessa minimiåtgärder omfattar inte andra utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder i straffrättsliga förfaranden, till exempel att ta ett blod- eller dna-prov, fingeravtryck eller genomföra ett alkoholtest. Medlemsstaterna får föreskriva en rätt till provisorisk rättshjälp i sådana utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder i enlighet med nationell lagstiftning.**
- (10a) Medlemsstaterna bör se till att frihetsberövade berörda personer beviljas provisorisk rättshjälp utan oskäligt dröjsmål och senast innan de förhörs av de behöriga myndigheterna. Detta innebär att om den berörda personen begär detta, ska vederbörande beviljas provisorisk rättshjälp så snart som möjligt och det är nödvändigt för att säkerställa ett effektivt utövande av rätten till försvar och senast innan några förhör äger rum. I detta avseende kan man konstatera att i vissa situationer, till exempel under obekväm arbetstid, en viss tid kan förflyta innan arrangemang med bistånd från en försvarare inom ramen för rättshjälpssystemet kan göras.
- (10b) För vissa brott får medlemsstaterna föreskriva att provisorisk rättshjälp beviljas endast om detta krävs i rättvisans intresse. I artikel 6.3 c i Europakonventionen fastställs att rättshjälp ska beviljas om rättvisans intresse så fordrar. De kriterier som de behöriga myndigheterna bör beakta vid fastställandet av om så är fallet är ärendets komplexitet, det påstådda brottets svårhetsgrad och hur allvarlig påföljd som skäligen kan förväntas utdömas och kapaciteten hos den berörda personen att försvara sig.

- (10c) Detta undantag bör endast gälla mindre allvarliga brott med beaktande av vikten av det allmänintresse som skyddas med tanke på graden av påföljd, i enlighet med den nationella lagstiftningen. Under alla omständigheter bör provisorisk rättshjälp beviljas när den misstänkte eller tilltalade ställs inför en behörig domstol eller domare för ett beslut om ett tillfälligt frihetsberövande.
- (11) Personer som eftersöks inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder (...) bör ha rätt till provisorisk rättshjälp från tidpunkten för frihetsberövandet i den verkställande medlemsstaten, (...) till dess att den behöriga myndigheten har fattat beslut om **ordinarie** rättshjälp eller **den berörda personen släpps fri** eller om rättshjälpsansökan avslås (...) fram till dess att beslutet har vunnit laga kraft. Om ansökan om **ordinarie** rättshjälp beviljas gäller rätten till provisorisk rättshjälp fram till dess att den behöriga myndighetens förordnande av en försvarare börjar gälla.
- (12) Medlemsstaterna bör kunna föreskriva att kostnaderna för provisorisk rättshjälp till frihetsberövade misstänkta eller tilltalade och kostnaderna för provisorisk rättshjälp till eftersökta personer får återkrävas om det i samband med den efterföljande prövningen av om de är berättigade till **ordinarie** rättshjälp konstateras att de inte uppfyller kriterierna för **ordinarie**rättshjälp enligt nationell rätt.
- (12a) Provisorisk rättshjälp bör förstås som en tillfällig nödmekanism för villkorslös tillgång till rättshjälp i fall av frihetsberövande som garanterar rätten till en rättvis rättegång i ett tidigt skede av de straffrättsliga förfarandena. Denna tillgång bör ges utan onödigt dröjsmål på den berörda personens begäran och senast innan några förhör äger rum. Provisorisk rättshjälp kan göras till föremål för en senare bedömning enligt kriterierna för **ordinarie** rättshjälp, om sådana föreligger inom ramen för nationell lagstiftning, och en eventuell senare återbetalning av kostnaderna för provisorisk rättshjälp.

- (12b) I vissa medlemsstater görs det ingen åtskillnad mellan provisorisk och ordinarie rättshjälp. Om det finns ett övergripande system för rättshjälp som säkerställer att de berörda personerna ges tillgång till biträde av en försvarare utan onödigt dröjsmål efter frihetsberövandet och senast innan några förhör äger rum, bör detta skyldigheterna i detta direktiv när det gäller provisorisk rättshjälp anses vara uppfyllda.**
- (12c) Utan att det påverkar nationell lagstiftning som kräver obligatorisk närvaro eller obligatoriskt bistånd av en försvarare om den misstänkte eller tilltalade är frihetsberövad och är berättigad till provisorisk rättshjälp, kan den behöriga myndigheten begära att den berörda personen gör ett uttalande om ett inlämnande av en begäran om ordinarie rättshjälp för att säkerställa att beslutet om ordinarie rättshjälp görs i tid. Medlemsstaterna får införa särskilda bestämmelser om följderna av att göra ett sådant uttalande respektive att inte göra det i tid.**
- (12d) Vid genomförandet av detta direktiv bör hänsyn tas till bestämmelserna i direktiv 2012/13/EU, som föreskriver att misstänkta eller tilltalade personer, samt personer som eftersöks inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder, som anhållits eller häktats i den mening som avses i det direktivet, skriftligen och utan dröjsmål erhåller rättighetsinformation med information om rätten till kostnadsfri juridisk rådgivning och villkoren för att erhålla sådan rådgivning.**
- (12e) Medlemsstaterna bör vidta nödvändiga åtgärder för att se till att misstänkta eller tilltalade verkligen kan utöva de rättigheter som föreskrivs i detta direktiv. Om den berörda personen, efter att ha informerats på vederbörligt sätt av de behöriga myndigheterna om sina rättigheter enligt detta direktiv, beslutar att utöva dessa rättigheter, bör de behöriga myndigheterna sträva efter att på ett effektivt sätt underlätta utseendet av en offentlig försvarare. För detta ändamål får medlemsstaterna införa förfaranden och mekanismer, t.ex. jourssystem för försvarare eller försvarartjänster i nödsituationer, som gör det möjligt att ingripa med kort varsel vid polisstationer eller häkten, så att rätten till provisorisk rättshjälp är praktiskt möjlig och verkningsfull.**

- (13) För att säkerställa att eftersökta personer har effektiv tillgång till en försvarare i den verkställande medlemsstaten, bör medlemsstaterna se till att dessa har tillgång till **ordinarie** rättshjälp fram till dess att överlämnande sker eller, om inget överlämnande sker, fram till dess att beslutet i frågan om **icke**-överlämnande har vunnit laga kraft. Rätten till **ordinarie** rättshjälp kan göras till föremål för en prövning av huruvida den eftersökte verkligen är i behov av rättshjälp och/eller huruvida det ligger i rättvisans intresse att tillhandahålla **ordinarie** rättshjälp, i enlighet med gällande rättshjälpskriterier i den verkställande staten.
- (14) (...)
- (15) (...) **Barn är sårbara och bör ges ett särskilt mått av skydd. Därför anges det i direktiv [...] om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden ytterligare rättssäkerhetsgarantier i fråga om rätten till rättshjälp för barn i straffrättsliga förfaranden och för barn som är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder.¹¹**
- (16) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna säkerställa respekt för den grundläggande rätten till rättshjälp enligt artikel 47 tredje stycket i stadgan och artikel 6.3 c i Europakonventionen (...).

¹¹ Detta direktiv är för närvarande under behandling.

- (17) Medlemsstaterna bör samla in **relevanta** uppgifter, **från tillgängliga data**, som visar hur rätten till **provisorisk** rättshjälp för misstänkta eller tilltalade samt eftersökta personer har utnyttjats. **Sådana relevanta uppgifter bör om möjligt innehålla** antalet fall där provisorisk rättshjälp har beviljats frihetsberövade misstänkta eller tilltalade samt eftersökta personer, samt antalet fall där denna rättighet inte har utnyttjats. Sådana uppgifter bör **om möjligt också** omfatta antalet ansökningar om **ordinarie** rättshjälp i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder där den berörda medlemsstaten fungerat som (...) verkställande stat, liksom antalet fall där ansökningarna beviljades. **De bör också innehålla relevanta** uppgifter om kostnaderna för att tillhandahålla provisorisk rättshjälp till frihetsberövade och eftersökta personer **i dessa fall, i den mån sådana uppgifter är tillgängliga**.
- (18) Detta direktiv bör tillämpas på misstänkta eller tilltalade oavsett deras rättsliga ställning, medborgarskap eller nationalitet. Direktivet garanterar de rättigheter och principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, inbegripet förbudet mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling, rätten till frihet och säkerhet, respekten för privatlivet och familjelivet, människans rätt till integritet, barnets rättigheter, integrering av personer med funktionshinder, rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol samt presumtion för oskuld och rätten till försvar. Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (19) I detta direktiv fastställs minimiregler. Medlemsstaterna får utvidga de rättigheter som fastställs i direktivet för att därigenom föreskriva en högre skyddsnivå. Sådana högre skyddsnivåer bör inte utgöra något hinder för det ömsesidiga erkännandet av rättsliga avgöranden som dessa minimiregler är avsedda att underlätta. Skyddsnivån bör aldrig understiga de normer som anges i stadgan och Europakonventionen, så som dessa tolkas i rättspraxis från Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

- (20) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma minimiregler för misstänkta eller tilltalades rätt till **provisorisk rättshjälp** i straffrättsliga förfaranden **och till provisorisk rättshjälp inom ramen för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder** inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna **utan snarare**, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (21) (...) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.¹²
- (22) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, som är fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

¹² Lydelsen av detta skäl kommer att anpassas till den faktiska ståndpunkt som Förenade kungariket och Irland kommer att inta i enlighet med bestämmelserna i protokoll nr 21.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

1. Detta direktiv föreskriver minimiregler om
 - a) rätt till provisorisk rättshjälp för frihetsberövade misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden, och
 - b) rätt till provisorisk rättshjälp och **ordinarie** rättshjälp för eftersökta personer som är föremål för **förfaranden enligt rådets rambeslut 2002/584/RIF**(nedan kallade *förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder*).
2. **Syftet med detta direktiv är att komplettera direktiv 2013/48/EU genom att, i de fall som avses i artikel 2.1, ge faktisk verkan åt rätten till tillgång till försvarare, såsom föreskrivs i direktiv 2013/48/EU.**
3. Ingenting i detta direktiv ska tolkas som en begränsning av de rättigheter som föreskrivs i (...) direktiv **2013/48/EU**.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på
 - a) frihetsberövade misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU,
 - b) eftersökta personer **som är föremål för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder, efter gripandet i den verkställande medlemsstaten och som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU.**
2. **Detta direktiv ska inte gälla när misstänkta eller tilltalade, eller eftersökta personer, har avstått från sin rätt till tillgång till försvarare i enlighet med artikel 9 eller artikel 10.3 i direktiv 2013/48/EU eller när en medlemsstat har tillämpat de tillfälliga undantagen i enlighet med artikel 3.5 eller 3.6 i det direktivet.**
3. **Vid mindre förseelser, och förutsatt att detta är förenligt med rätten till rättvis rättegång, ska detta direktiv inte tillämpas**
 - a) **om en medlemsstats lagstiftning föreskriver att en påföljd kan åläggas av en annan myndighet än en domstol med behörighet i brottmål och en sådan påföljd kan överklagas eller hänskjutas till en sådan domstol, eller**
 - b) **om frihetsberövande inte kan utdömas som påföljd¹³.**

¹³ Komm., FR, ES, PT och BE har en reservation beträffande artikel 2.3 och 2.4.

4. Under förutsättning att detta är förenligt med rätten till rättvis rättegång ska detta direktiv inte tillämpas i situationer där den berörda personens frihet har begränsats för något av följande syften:

- a) För att under en preliminär utfrågning som genomförs av polisen eller en annan brottsbekämpande myndighet identifiera den berörda personen, eller för att avgöra om en förundersökning bör inledas.
- b) För att kontrollera vapeninnehav eller andra liknande säkerhetsfrågor.
- c) För att genomföra eventuella andra utrednings- eller bevisupptagningsåtgärder än dem som avses i artikel 3.3 c i direktiv 2013/48/EU.
- d) För att få den misstänkte eller tilltalade personen att inställa sig inför en behörig myndighet i enlighet med bestämmelserna i nationell lagstiftning.¹³

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *rättshjälp*: en medlemsstats finansiering (...) av **biträde av en försvarare för att möjliggöra** utövandet av rätten att få tillgång till en försvarare.
- b) *provisorisk rättshjälp*: **tillfällig rättshjälp, som inte omfattas av kriterierna för rättshjälp enligt nationell lagstiftning och som beviljas en person som är frihetsberövad fram till dess att den behöriga myndigheten har fattat ett slutligt beslut om ordinarie rättshjälp i enlighet med nationell lagstiftning.**

c) *eftersökt person*: en person som är föremål för **förfaranden** i samband med en europeisk arresteringsorder **och som har gripits i den verkställande medlemsstaten**.

d) (...) ¹⁴

Artikel 4

(...) Provisorisk rättshjälp i straffrättsliga förfaranden

1. Medlemsstaterna ska se till att frihetsberövade misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden **och som har rätt till tillgång till försvarare enligt direktiv 2013/48/EU (...)** har rätt till provisorisk rättshjälp.
2. **När den misstänkte eller tilltalade är frihetsberövad** ska provisorisk rättshjälp beviljas, **om den berörda personen så begär**, utan onödigt dröjsmål och **senast** före förhör av polis, av någon annan brottsbekämpande myndighet eller av en rättslig myndighet. Provisorisk rättshjälp ska beviljas för de straffrättsliga förfaranden där den berörda personen är misstänkt eller anklagad för att ha begått ett brott.
- 2a. För mindre allvarliga brott, och förutsatt att detta är förenligt med rätten till rättvis rättegång får medlemsstaterna i sin lagstiftning föreskriva att provisorisk rättshjälp beviljas om detta krävs i rättvisans intresse. Utan oskäligt dröjsmål och senast innan några förhör av den berörda personen äger rum ska de behöriga myndigheterna besluta huruvida det ligger i rättvisans intresse att bevilja provisorisk rättshjälp. ¹⁵
- 2b. Under alla omständigheter ska provisorisk rättshjälp beviljas när den misstänkte eller tilltalade ställs inför en behörig domstol eller domare för ett beslut om ett tillfälligt frihetsberövande.

¹⁴ Se skäl 7a.

¹⁵ Komm., FR, ES, PT, BE, BG, IT och LT har en reservation mot denna bestämmelse.

3. Provisorisk rättshjälp ska **tillhandahållas** fram till dess att **den berörda personen släpps fri eller den behöriga myndigheten** har fattat ett slutligt beslut om **ordinarie** rättshjälp, och
 - a) om de misstänkta eller tilltalade beviljas **ordinarie** rättshjälp, till dess att förordnandet av en försvarare börjar gälla **eller**
 - b) **om rättshjälpsansökan avslås, fram till dess att detta beslut har vunnit laga kraft.**
4. Medlemsstaterna ska se till att provisorisk rättshjälp tillhandahålls i den utsträckning som krävs **för att göra det möjligt för misstänkta eller tilltalade att** effektivt utöva **sin** rätt att få tillgång till en försvarare **enligt** direktiv 2013/48/EU (...), särskilt artikel 3.3 **i det direktivet.**
- 4a. **Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att frihetsberövade misstänkta eller tilltalade verkligen kan utöva sin rätt att få tillgång till provisorisk rättshjälp.**
5. Medlemsstaterna **får** föreskriva att kostnaderna för provisorisk rättshjälp kan återkrävas från misstänkta eller tilltalade (...) som inte uppfyller kriterierna för **ordinarie** rättshjälp enligt nationell lagstiftning.

Provisorisk rättshjälp och ordinarie rättshjälp vid förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder

- 0a.** Den verkställande medlemsstaten ska se till att, så länge som ett slutligt beslut om ordinarie rättshjälp inte har fattats i enlighet med punkt 1, en eftersökt person har rätt till provisorisk rättshjälp i enlighet med artikel 4.2, 4.3, 4.4a och 4.5 i det här direktivet, vilka skall gälla i tillämpliga delar för förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder i den verkställande medlemsstaten efter det att vederbörande gripits med stöd av den europeiska arresteringsordern.
- 0b.** Medlemsstaterna ska se till att provisorisk rättshjälp tillhandahålls i den utsträckning som krävs för att göra det möjligt för eftersökta personer att effektivt utöva sin rätt att få tillgång till en försvarare enligt direktiv 2013/48/EU, särskilt artikel 10.2.
1. Den verkställande medlemsstaten ska se till att en eftersökt person har rätt till **ordinarie** rättshjälp från det att han eller hon har gripits i enlighet med en europeisk arresteringsorder och fram till dess att överlämnande sker eller, om inget överlämnande sker, fram till dess att beslutet i frågan om **icke**-överlämnande har vunnit laga kraft.
2. (...) ¹⁶
3. Rätten till **ordinarie** rättshjälp enligt punkt 1 (...) kan göras till föremål för en prövning av huruvida den eftersökte verkligen är i behov av rättshjälp och/eller huruvida det ligger i rättvisans intresse att tillhandahålla **ordinarie** rättshjälp, i enlighet med gällande rättshjälpskriterier i den **verkställande** staten.

¹⁶ Komm., FR, ES och PT motsatte sig strykningen av denna bestämmelse.

Artikel 6

Tillhandahållande av uppgifter

Medlemsstaterna ska [två år efter det datum som nämns i artikel 8.1] och därefter vart tredje år till kommissionen översända tillgängliga uppgifter som visar hur de rättigheter som fastställs i artiklarna 4 och 5 i detta direktiv har genomförts.

Artikel 7

Klausul om bevarande av skyddsnivån

Ingenting i detta direktiv ska ses som en begränsning av eller ett avsteg från några av de rättigheter och rättssäkerhetsgarantier som säkerställs enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, eller andra relevanta bestämmelser i internationell rätt eller lagstiftning i medlemsstater som föreskriver en högre skyddsnivå.

Artikel 8

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den [24 månader efter offentliggörandet av detta direktiv]. De ska genast underrätta kommissionen om detta.
2. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 9

ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 10

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar

På rådets vägnar

Ordförande

Ordförande
